

З М І С Т

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ ТА ПОБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

<i>Суська О. О.</i> Трансформації комунікативних взаємин у світлі нових підходів до вивчення змін у мас-медійному просторі	3
<i>Петрунько О. В.</i> Консолідувальний потенціал громадської думки: структурна, динамічна та функціональна складові.....	12
<i>Овчаров О. А.</i> Роль пасіонарності в консолідації суспільства	23
<i>Плющ О. М.</i> Модель функціонування громадської думки.....	29
<i>Бєлавіна Т. І.</i> Проблеми деформації правової свідомості осіб з дефіцитом економічних ресурсів.....	38
<i>Варягіна А. А.</i> Проблеми інтерпретації феномена громадської участі.....	46
<i>Краснякова А. О.</i> Соціальна довіра як умова становлення суб'єкта політичного життя	55
<i>Горбунова В. В.</i> Ціннісна готовність до командної діяльності: досвід розроблення психодіагностичного інструментарію	65
<i>Циганенко Г. В.</i> Довірчі контексти ставлення до хабарництва у середовищі держслужбовців (на прикладі групового обговорення)	75
<i>Чуніхіна С. Л.</i> Особливості сприймання громадянами образу чиновника: психосемантичний аналіз	86
<i>Шусть В. В.</i> Психологічний простір ритуально-обрядової традиції як першооснова етнічної картини світу українців	97
<i>Дерев'янюк С. П.</i> Сучасні соціальні перетворення в аспекті емоційних проявів людини.....	108

ПОЛІТИКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ І РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

<i>Жорнова Олена І.</i> Самовизначення у сфері освіти як відповідальність особистості за подолання бідності	117
<i>Кияшко Л. О., Мозолєва Г. О.</i> Система психологічного супроводу та підтримки молодіжних організацій	125
<i>Климчук В. О.</i> Мотиваційні проблеми молоді в інтеракційному просторі соціальних мереж	135

<i>Дмитрова Т. В., Дмитрів М. І.</i> Образ “Я” як чинник оптимізації стосунків у ранній юності	143
<i>Новик Л. М.</i> Психологічні детермінанти становлення та розвитку суб’єктної позиції сучасного юнацтва	152
<i>Дроздов О. Ю.</i> Особливості масової геополітичної свідомості української молоді	161
<i>Склярук А. В.</i> Проблемна сім’я та критерії її ідентифікації	172
<i>Коробанова О. Л.</i> Просоціальні мотиви у структурі мотивації політичної участі молоді та їхня динаміка в процесі формування	182
<i>Москаленко В. В., Штанько О. О.</i> Політичні орієнтації студентів з різним соціометричним статусом	193
<i>Позняк С. І.</i> Уявлення про соціальну взаємодію у політичній картині світу студентської молоді	203
<i>Остапенко І. В.</i> Концептуальні основи дослідження владно-підвладної взаємодії в політичній картині світу студентської молоді	210

ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ВИБОРЧІ КАМПАНІЇ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ І ПСИХОТЕХНОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ

<i>Полунін О. В.</i> Суб’єктивні особливості прийняття особою рішення щодо політичної участі	217
<i>Фролов П. Д.</i> Соціально-економічна ситуація в Україні: оцінки медіа та громадян	234
<i>Губенко О. В.</i> Проблема циклічності політико-психологічного розвитку суспільства: хвилі державної управлінської еліти	245
<i>Лісневська А. О.</i> Уявлення студентської молоді про провідні політичні партії України	252
<i>Скнар О. М.</i> Модель емпіричного дослідження політичних практик у структурі політичної картини світу молоді	262
<i>Чорна Л. Г.</i> Рольова структура малої групи як відображення функцій політичної системи соціуму	271
<i>Жорнова Ольга І.</i> Міжнародні індекси і рейтинги – для вітчизняної психології: до постановки проблеми	281
НАШІ АВТОРИ	289

СО Д Е Р Ж А Н И Е

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ И ПОСТРОЕНИЯ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

<i>Сусская О. А.</i> Трансформации коммуникативных отношений в свете новых подходов к изучению изменений в масс-медийном пространстве.....	3
<i>Петрунько О. В.</i> Консолидирующий потенциал общественного мнения: структурная, динамическая и функциональная составляющие	12
<i>Овчаров А. А.</i> Роль пассионарности в консолидации общества	23
<i>Плющ А. Н.</i> Модель функционирования общественного мнения	29
<i>Белавина Т. И.</i> Проблемы деформации правового сознания лиц с дефицитом экономических ресурсов.....	38
<i>Варягина А. А.</i> Проблемы интерпретации феномена общественного участия	46
<i>Краснякова А. А.</i> Социальное доверие как условие становления субъекта политической жизни	55
<i>Горбунова В. В.</i> Ценностная готовность к командной деятельно- сти: опыт разработки психодиагностического инструментария	65
<i>Цыганенко Г. В.</i> Доверительные контексты отношения к взяточничеству в среде госслужащих (на примере группового обсуждения).....	75
<i>Чунихина С. Л.</i> Особенности восприятия гражданами образа чиновника: психосемантический анализ	86
<i>Шусть В. В.</i> Психологическое пространство ритуально- обрядовой традиции как первооснова этнической картины мира украинцев	97
<i>Деревянко С. П.</i> Современные социальные преобразования в аспекте эмоциональных проявлений человека	108

ПОЛИТИКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛИЗАЦИИ МОЛОДЕЖИ В УСЛОВИЯХ ОБЩЕСТВЕННЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ И РЕФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

<i>Жорновая Е. И.</i> Самоопределение в сфере образования как ответственность личности за преодоление бедности.....	117
<i>Кияшко Л. А., Мозолева Г. А.</i> Система психологического сопровождения и поддержки молодежных организаций	125

<i>Климчук В. А.</i> Мотивационные проблемы молодежи в интеракционном пространстве социальных сетей.....	135
<i>Дмитрова Т. В., Дмитров М. И.</i> Образ “Я” как фактор оптимизации отношений в ранней юности	143
<i>Новик Л. М.</i> Психологические детерминанты становления и развития субъектной позиции современного юношества.....	152
<i>Дроздов А. Ю.</i> Особенности массового геополитического сознания украинской молодежи.....	161
<i>Склярук А. В.</i> Проблемная семья и критерии ее идентификации	172
<i>Коробанова О. Л.</i> Просоциальные мотивы в структуре мотивации политического участия молодежи и их динамика в процессе формирования	182
<i>Москаленко В. В., Штанько О. А.</i> Политические ориентации студентов с различным социометрическим статусом	193
<i>Позняк С. И.</i> Представления о социальном взаимодействии в политической картине мира студенческой молодежи.....	203
<i>Остапенко И. В.</i> Концептуальные основы исследования властно-подвластного взаимодействия в политической картине мира студенческой молодежи.....	210

ПОЛИТИЧЕСКИЕ КОММУНИКАЦИИ И ИЗБИРАТЕЛЬНЫЕ КАМПАНИИ: СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ЗАКОНОМЕРНОСТИ И ПСИХОТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ

<i>Полунин А. В.</i> Субъективные особенности принятия личностью решения о политическом участии.....	217
<i>Фролов П. Д.</i> Социально-экономическая ситуация в Украине: оценки медиа и граждан	234
<i>Губенко А. В.</i> Проблема цикличности политико-психологического развития общества: волны государственной управленческой элиты	245
<i>Лисневская А. А.</i> Представления студенческой молодежи о ведущих политических партиях Украины.....	252
<i>Скнар О. Н.</i> Модель эмпирического исследования политических практик в структуре политической картины мира молодежи.....	262
<i>Черная Л. Г.</i> Ролевая структура малой группы как отражение функций политической системы социума	271
<i>Жорновая О. И.</i> Международные индексы и рейтинги – для отечественной психологии: к постановке проблемы.....	281
НАШИ АВТОРЫ	289

CONTENTS

PSYCHOLOGICAL FACTORS OF DEMOCRATIZATION OF POLITICAL LIFE AND DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY

<i>Susska O. O.</i> Transformation of communication relations in the context of new approaches to exploring changes in the mass media space.....	3
<i>Petrunko O. V.</i> Consolidation potential of public opinion: structural, dynamic and functional components	12
<i>Ovcharov A. O.</i> Role of passionarity in consolidation of society.....	23
<i>Pliusch A. N.</i> Model of public opinion functioning	29
<i>Belavina T. I.</i> Sense of justice deformation in individuals with economic resource deficit	38
<i>Variagina A. A.</i> Issues of interpretation of the public participation phenomenon	46
<i>Krasniakova A. O.</i> Social trust as a condition for formation of a subject of political life.....	55
<i>Gorbunova V. V.</i> Value readiness for team activities: experience of developing a psycho-diagnostic tool.....	65
<i>Tsyganenko G. V.</i> Trustful contexts of attitudes towards bribery among civil servants (based on a group discussion).....	75
<i>Chunikhina S. L.</i> Characteristics of citizens' perception of the image of a bureaucrat.....	86
<i>Shust V. V.</i> Psychological space of ritual and ceremonial traditions as fundamental of the Ukrainians' ethnic world outlook	97
<i>Derevianko S. P.</i> Modern social transformations with respect to emotional manifestations of an individual	108

POLITICAL-PSYCHOLOGICAL PROBLEMS OF SOCIALIZATION OF YOUTH UNDER THE CONDITIONS OF PUBLIC TRANSFORMATIONS AND EDUCATIONAL REFORMS

<i>Zhornova Olena I.</i> Self-determination in education as individual responsibility for overcoming poverty.....	117
<i>Kyiashko L. O., Mozoleva G. O.</i> System of psychological support of youth NGOs	125
<i>Klymchuk V. O.</i> Motivation problems of youth in the interactive dimension of social networks.....	135

<i>Dmytrova T. V., Dmytriv M. I.</i> ‘I’ image as a factor of relationship optimization in early adolescence.....	143
<i>Novyk L. M.</i> Psychological determinants of formation and development of modern youth subject position.....	152
<i>Drozdov O. Y.</i> Characteristics of mass geopolitical consciousness of the Ukrainian youth.....	161
<i>Skliaruk A. V.</i> Problem family and criteria for its identification.....	172
<i>Korobanova O. L.</i> Prosocial motives in the structure of youth political participation motivation and their dynamics in the process of formation.....	182
<i>Moskalenko V. V., Shtanko O. O.</i> Political orientations of students with different sociometric status.....	193
<i>Poznyak S. I.</i> Representations of social interaction in the political world outlook of university students.....	203
<i>Ostapenko I. V.</i> Conceptual foundations of studying power-dependent interaction in the political world outlook of university students.....	210

**POLITICAL COMMUNICATION AND ELECTION CAMPAIGNS:
SOCIAL-PSYCHOLOGICAL REGULARITIES
AND PSYCHOTECHNOLOGICAL MECHANISMS**

<i>Polunin O. V.</i> Subjective features of individual decision making with regards to political participation.....	217
<i>Frolov P. D.</i> Socio-economic situation in Ukraine: assessments by media and citizens.....	234
<i>Gubenko O. V.</i> Cyclical nature of society’s political and psychological development: waves of state management elite.....	245
<i>Lisnevskaya A. O.</i> University students’ representations of Ukraine’s leading political parties.....	252
<i>Sknar O. M.</i> Model of empirical research of political practices in the structure of youth political world outlook.....	262
<i>Chorna L. G.</i> Role structure of a small group as representation of functions of socium political system.....	271
<i>Zhornova Olga I.</i> International indices and ratings for the national psychology: problem statement.....	281
AUTHORS.....	289

Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави : зб. наук. праць / Асоціація політичних психологів України, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України ; за заг. ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. Л. А. Найдьонова, Л. Г. Чорна. – К. : Видавництво Ліра-К, 2013. – Вип. 14. – 300 с.

ISBN 978-966-2609-70-7

Розглядаються актуальні завдання політичної психології на сучасному етапі її розвитку. Досліджуються психологічні умови консолідації українського суспільства, роль у цьому процесі етнокультурних, геополітичних, громадських та інших чинників. Аналізуються феномени, пов'язані з політичною, громадською та громадянською участю особистості, з'ясовуються закономірності виникнення мотивації і прийняття рішень, особливості взаємодії та налагодження довірчих стосунків у цих процесах. Континуум політико-психологічних досліджень, представлених у збірнику, охоплює також політичну картину світу і найпоширеніші політичні практики. Висвітлюються результати вивчення психологічних закономірностей політичних та масово-інформаційних комунікацій, мотиваційних і ціннісних трансформацій свідомості людини в сучасному медіапросторі, циклічності політико-психологічного розвитку в Україні. Розкриваються теоретичні і практичні аспекти формування політичних уявлень та оцінок суб'єктів вітчизняного політичного простору. Значна увага приділяється політико-психологічним проблемам подолання бідності в суспільстві та деформаціям правової свідомості як наслідку дефіциту економічних ресурсів людини.

Адресується вченим, які працюють у галузях політичної психології та суміжних наук, викладачам і студентам.

Рассматриваются актуальные задачи политической психологии на современном этапе ее развития. Исследуются психологические условия консолидации украинского общества, роль в этом процессе этнокультурных, геополитических, общественных и других факторов. Анализируются феномены, связанные с политическим, общественным и гражданским участием личности, выясняются закономерности возникновения мотивации и принятия решений, особенности взаимодействия и установления доверительных отношений в этих процессах. Континуум политико-психологических исследований, представленных в сборнике, охватывает также политическую картину мира и наиболее распространенные политические практики. Освещаются результаты изучения психологических закономерностей политических и массово-информационных коммуникаций, мотивационных и ценностных трансформаций сознания человека в современном медиапространстве, цикличности политико-психологического развития в Украине. Раскрываются теоретические и практические аспекты формирования политических представлений и оценок субъектов отечественного политического пространства. Значительное внимание уделяется политико-психологическим проблемам преодоления бедности в обществе и деформации правового сознания как следствия дефицита экономических ресурсов человека.

Адресуется ученым, работающим в области политической психологии и смежных наук, преподавателям и студентам.

The current tasks of social psychology at the present day stage of its development are being tackled in the publication. Psychological conditions for consolidation of the Ukrainian society, role of ethnic-cultural, geo-political, civic and other factors in the process are being studied. Phenomena concerning political, civic and citizenship participation of an individual are being analyzed; patterns of motivation emergence and decision-making, characteristics of interaction and trustful relations in these processes are being identified. Continuum of political and psychological research presented in the publication also covers political world outlook and the most common political practices. Findings of the research of psychological patterns of political and mass information communication, motivational and value transformations of individual consciousness in the modern media environment, and periodicity of Ukraine's political and psychological development are presented. Theoretical and practical aspects of forming political representations and assessments of subjects of the national political environment are being described. Considerable attention is paid to political and psychological issues of combating poverty in the society and deformations of law awareness as a result of the individual economic resource deficit.

The publication is aimed at the researchers working in the fields of political psychology and related sciences, teachers and students.

ББК 66.07+88.8

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ТА ЇЇ РОЛЬ У СТАНОВЛЕННІ ГРОМАДЯНИНА
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**

Збірник наукових праць

Випуск 14

Редактор: *Т. А. Кузьменко*

Оператори: *І. П. Зубко, І. В. Микитенко, І. В. Трохимець*

Макет і технічна редакція *Л. П. Черниш*

Підписано до друку 18.11.2013 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 17,43., Обл. вид. арк. 19,5
Тираж 300 пр. Зам. № 2207/14

Видавництво «Толком» за участю видавництва «Ліра-К»
Свідомство про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавників і розповсюджувачів видавничої продукції № 3981

03179, м. Київ, вул. Прилужна 14, оф. 42.
Тел./факс (044) 247-93-37; 450-91-96; www.lira-k.com.ua
E-mail: lira-k@ukr.net (відділ збуту); zv_lira@ukr.net (редакція)
